

Aktuális kérdések – egy kis ez, egy kis az

Itt a tavasz, közeleg az előző évi beszámoló leadási határideje, ugyanakkor már javában benne vagyunk az aktuális üzleti évben. A magyar számviteli elszámolásokkal foglalkozó hírlevelünk jelen kiadásában csokorba szedtünk néhány olyan gyakorlati témát, amely sem a beszámoló készítése, sem az egyes ügyletek elszámolása során nem hagyható figyelmen kívül.

Terv szerinti értékcsökkenés – hasznos élettartam, maradványérték módosítása

Az immateriális javak, a tárgyi eszközök hasznos élettartama az az időtartam, amely alatt a gazdálkodó az adott eszközt várhatóan használni fogja. Az eszköz maradványértékkel csökkentett bekerülési értékét értékcsökkenési leírásként ezen időszak alatt számolják el. Bizonyos esetekben felmerülhet kérdésként, hogy megváltoztatható-e az értékcsökkenési leírás összege? E tekintetben érdemes figyelembe venni a számviteli törvény azon előírását, mely szerint ha az évenként elszámolásra kerülő értékcsökkenés megállapításakor (megtervezésekor) figyelembe vett körülményekben (az adott eszköz használatának időtartamában, az adott eszköz értékében és a várható maradványértékben) lényeges változás következett be, akkor a terv szerint elszámolásra kerülő értékcsökkenés megváltoztatható, de a változás eredményre gyakorolt számszerűsített hatását a kiegészítő mellékletben be kell mutatni.

Ez a szabály arra enged következtetni, hogy az értékcsökkenési leírás csak indokolt esetben, a körülmények változása esetén változtatható meg. Ilyen eset lehet például az eszköz felújítása, káresemény, a tevékenység vagy a piaci helyzet megváltozása. A terv szerinti értékcsökkenés összegére az eszköz értéke, a hasznos élettartam, és a maradványérték is hatást gyakorol. A körülmények változása

ezen tényezők közül egyre vagy akár többre is hatást gyakorolhat, például a hasznos élettartam változtatásakor nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy nem változik-e meg a maradványérték is.

Terv szerinti értékcsökkenés – ráaktiválás

Az előző bekezdésben tárgyaltakhoz kapcsolódó gyakorlati probléma, hogy a meglévő immateriális javakra, tárgyi eszközre történő utólagos ráaktiváláskor a könyvelési rendszer sokszor nem teszi lehetővé, hogy a ráaktiválást a nyilvántartásban az eredeti eszköz bekerülési értékét növelő tételként számolják el, ezért a ráaktiválást külön eszközként veszik nyilvántartásba. Ilyen esetben kritikus, hogy egyrészt az eredeti eszközt és a ráaktiválást egy eszközként kezeljék mind a terven felüli értékcsökkenés, mind a maradványérték meghatározása szempontjából, másrészt azokat azonos hasznos élettartam alatt írják le terv szerinti értékcsökkenésként.

Terven felüli értékcsökkenés – piaci ár vagy használati érték

A számviteli törvény előírja, hogy terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni az immateriális jószágnál, a tárgyi eszköznél, ha annak könyv szerinti értéke tartósan és jelentősen magasabb, mint a piaci értéke. Előfordulhat, hogy a hasonló eszközök piaci eladási ára eltér az eszköz folyamatos használatával elérhető használati értéktől. Ennek oka lehet például az, ha az eszköz gazdaságilag legjobb hasznosítási módja eltér attól, amire az eszközt a gazdálkodó ténylegesen hasznosítja. Amennyiben a tárgyi eszközt a gazdálkodó nem kívánja eladni, hanem tovább kívánja használni, akkor annak bekerülési értéke a folyamatos használatból térül meg, ezért ilyenkor kérdésként merülhet fel, hogy a fordulónapi értékeléskor, a terven felüli értékcsökkenés összegének megállapításakor a piacon elérhető eladási árat vagy a használati értéket vegyék-e alapul, esetleg a kettő közül a magasabbat?

Racionális gazdálkodót feltételezve a gazdálkodó az eladás és a használat közül azt választaná, amelyikkel magasabb hozamot érhet el. Azonban gondoljunk arra, hogy nem feltétlenül dönt úgy a gazdálkodó, hogy az eszközt eladja csak azért, mert az eladási ár magasabb, vagy tovább használja csak azért, mert a használati érték a magasabb. Ennek több oka is lehet. Egyrészt lehet az a gazdálkodó várákozása, hogy a piaci helyzet javulásával felfut a termelés, így a használatból hosszú távon magasabb hozamot érhet el, mintha nyomott áron eladná. Másrészt a gazdálkodó dönthet úgy, hogy az eszközt tartalékkapacitásnak tartja fenn, tekintve hogy szükség esetén újonnan felépíteni a kapacitást többbe kerülne, mint fenntartani a meglévőt. Ugyanakkor az is előfordulhat, hogy a gazdálkodó pénzügyi vagy stratégiai okokból annak ellenére eladja az eszközt, hogy a piaci érték alacsonyabb a használati értéknél. Ha pénzügyi nehézségek miatt kell megválni egy eszköztől, akkor további kérdésként merülhet fel, hogy a kényszerből eladott eszköz eladási ára tükrözi-e az eszköz piaci értékét, azaz használható-e ez az eladási ár egyáltalán a fordulónapi értékeléshez.

Termeléshez használt eszközök

Egyes iparágakban a termeléshez használnak olyan eszközöket, amelyek értéke jelentős, azok egy éven belül elhasználódnak, azonban a fordulónapon átnyúlóan két üzleti évben is használatban lehetnek, például ilyenek lehetnek a présszerszámok. Ezek lehetnek vásárolt vagy saját előállítású eszközök is. Ezekkel kapcsolatban kérdés lehet, hogy aktiválhatja-e ezeket az eszközöket a gazdálkodó, és kimutathatja-e valamilyen eszközként a mérlegben? Egyes szakmai vélekedések szerint ezen eszközök esetén indokolt lehet, hogy a bekerülési értéket arra az időszakra számolják el költségként, amely alatt az eszköz használatban van, azonban kérdéses, hogy ezt miként kezeljük a számvitelben. Például lehet-e tárgyi eszköz, tekintve, hogy az eszköz ugyan nem szolgálja egy éven túl a vállalkozás tevékenységét, de több időszakot érintően is használatban van? Tekinthető-e ez tartós használatnak? A számviteli törvény alapján befektetett eszközök között olyan eszközt szabad kimutatni, amely tartósan, legalább egy éven túl szolgálja a tevékenységet. Esetleg valamilyen készletként kellene a fordulónapon állományba venni? De hogyan tudnánk meghatározni a fordulónapon a már részben elhasznált eszköz könyvszerinti értékét, és hogyan számoljuk el a készletre vételt? Netalántán a következő időszakot érintő költséget aktív időbeli elhatárolásként kellene kimutatni? De milyen módon határozzuk meg az aktiválandó összeget?

Pótbefizetés

Hírlevelünk [2012. májusi számában](#) már foglalkoztunk a pótbefizetés témakörével. Az új Polgári törvénykönyv (Ptk.) 2014. március 15-i hatálybalépésével azonban a téma ismét időszerűvé vált. Az új Ptk. kimondja, hogy a pótbefizetés nemcsak pénzzel, hanem a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulással szemben támasztott követelményeknek megfelelő más vagyontárgy útján is teljesíthető. A Ptk. indoklása szerint a pótbefizetésre vonatkozó szabályok alapvetően nem változtak a korábbiakhoz képest, és annak kimondásával, hogy a pótbefizetés nem pénzbeli szolgáltatás útján is teljesíthető, a gyakorlatban felvetődött jogértelmezési kérdést old fel. Mindezek tükrében tehát az új Ptk. akár úgy is értelmezhető, hogy ha egyébként a pótbefizetés intézményét az alapító okiratok megfelelően szabályozzák, akkor a tulajdonos akár úgy is teljesítheti a pótbefizetést, hogy a társasággal szembeni követelését engedményezi a gazdasági társaságra. Kérdés azonban, hogy a követelés milyen értékkel bír akkor, ha a társaságnak a vagyoni helyzete nem, vagy csak részben nyújt fedezetet a követelésre.

Ugyanakkor úgy tűnik, a számviteli törvényt nem sikerült az új Ptk. előírásainak megfelelően módosítani, és a számviteli törvény továbbra is makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy a pótbefizetést a pénzmozgással egyidejűleg kell kimutatni. Ez felveti azt a kérdést, hogy a nem pénzbeli szolgáltatással teljesített pótbefizetést mikor és hogyan kell számvitelben elszámolni. Egyes vélekedések szerint a számviteli törvény „pénzmozgás” kifejezését továbbra sem kell szó szerint értelmezni, és a nem pénzbeli szolgáltatással teljesített pótbefizetésre is értelemszerűen alkalmazandó.

Végezetül

Mint hírlevelünkben is kitűnik, mind a beszámoló elkészítése során, mind a napi könyvelés kapcsán számos gyakorlati kérdés merülhet fel. Jelen hírlevelünknek nem volt célja, hogy minden lehetséges témát érintsen, vagy minden felmerülő kérdésre válasz adjon. Ha maradtak Önökben bizonytalanságok, vagy éppen hírlevelünk kapcsán merültek fel, javasoljuk, hogy keressék meg adó- vagy számviteli tanácsadójukat, vagy bennünket, mert egy alaposan átgondolt, jól kidolgozott módszertan jelentősen hozzájárulhat ahhoz, hogy a beszámoló valós képet adjon a gazdálkodó vagyoni és pénzügyi helyzetéről, a működés eredményéről.

Kapcsolat

Boros Judit

Partner

T: +36 1 887 7196

Kajtár László

Partner

T: +36 1 887 7324

Rakó Ágnes

Igazgató

T: +36 1 887 7438

KPMG Hungária Kft.

Váci út 99. H-1139 Budapest

E: kerdojelek@kpmg.hu

Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. Társaságunk ugyan törekszik pontos és időszerű információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. Társaságunk nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik társaságunknak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást.

A KPMG név, a KPMG logó és a „cutting through complexity” a KPMG International lajstromozott védjegye.

© 2014 KPMG Hungária Kft, a magyar jog alapján bejegyzett korlátozott felelősségű társaság, és egyben a független tagtársaságokból álló KPMG-hálózat magyar tagja, amely hálózat a KPMG International Cooperative-hez („KPMG International”), a Svájci Államszövetség joga alapján bejegyzett jogi személyhez kapcsolódik. Minden jog fenntartva.